

Kunffy Lajos: Visszaemlékezéseim

Nagy türelme van a sokat megélt embernek. Akkor is, ha fiatal korában türelmetlen vágy hajtotta széles határokon túlra.

Csak legyen állhatatos hallgatója, skinek egy történet fonalán felgombolyítja egész élete szövevényét.

Kunffy Lajos festőművészt alig akadt, aki nem bácsizta, ha szokásába illő rend szerint bejött Kaposta Somogytúrról dolgai után látni. Hét év híján száz évet élt meg, melyben nem volt kárbevesztett idő, meglehet veszteségei szorongatták néhányszor szívét. Csoda, hogy mily bölcs egyszerűséggel lát rá életére. Pedig az élet sűrűjében járt. Őtja szülőfalujától, a somogyi Orcitól nagy ívben és részletgazdagon szétterezik Európán, és Somogytúron záródik.

Szerény volt, de nem állhatta, hogy szóvá ne tegye, ha beszélgetébe illő volt, hogy is volt az amikor Ferenc Jóska gratulált neki, milyen kincseket látott Tuniszban, milyen megbízásban közvetített Poincaré és Károlyi Mihály között. Mindig meglepte partnereit azzal az elszólással, mely egy gazdag életet sejtetett. Más vonatkozásban gazdagot, mint

ami a festményei sora előtt szembetűnik. Képeiből azt hihetnénk, csak az érzékeivel volt nyitott világtájtában, hisz impresszionista művész. Beszéde magasfokú tudatos szemleletű embert mutatott be. Erre figyelt rá Gönczi Ferenc, majd Takáts Gyula, a kaposvári múzeum első igazgatói és komolyan kérték a festőt, írjon krónikát életéről. Tudni kell, hogy szokatlan nagylelkűséggel Kunffy Lajos élete főműveit ajándékozta a múzeumnak jelentős számban, olyan szándékkal, hogy így sokat ^{tesz} tesz gazdaggá. Úgy gondolta a művész, így elszámolt életéről a becsület és kötelesség nevében.

Vonakodott ettől, hogy megáról írjon. Nem az írás esett nehezebbre, hisz jogvégzett ember volt. Emellett művészeti szaklapokban érvelt valaha az új művészetért. Önhittségnek tartotta személyével előhozakodni. Ambíciói a művészet időtlenségébe vezették. Imponáló személyi tulajdonságai miatt a közéletben is hasznossá tette magát, de hivatalt ^{filom} vállalt sikeres működése ellenére sem. Kényes politikai helyzetben őt kérte a Kultuszminiszter francia-magyar kapcsolatok előkészítésére három ízben. Mindegyik esetben francia művészek magyarországi kiállítása jelentette az apropót a közeledésre. Az 1903-as budapesti kiállítás során Kunffy szerint a magyar fél nem

bizonyult egyenrangú diplomáciai partnernek. A merevség először is a hivatalos művészeti állásponton volt. Így nem került sor megbecsülést kifejező legmagasabb hivataltól kitüntetés átadására, legalább valamely ar-ra megilletetett művészek, a köz vásarlásai rossz ^{érzéstől} iz-lésről tanuskodtak, és egy előkészített Rodin kiállít-
tásra nem volt pénze az államnak.

A Parlamentben a Képzőművészeti Társulat nevében a festészeti újdonságok elleni ingerültségét adta elő Berzeviczy Albert, amelyre Kunffy Lajos a "Reflexiót" jelentetett meg a Műcsarnok című szaklapban. Tanulsá-
gos fegyelmezettséggel védelmezi irásában a művészet szabadságát a korszellem nevében. Onnan az idézet:
"Minden kornak olyan a művészete, amilyent megérde -
mel. A folyton változó irányok, csak karakterizálják a mai nemzedéket, amely elhagyta a régi erkölceit, a hitelveit, megnyugvást keresve az új természeti te-
nok, a tudomány új igazságaiban, majd kételkedve megáll és új istenek után kapkod. Lehetnek a modern művészet-
nek tevédei, amelyek azonban a társadalomban talál-
ják meg gyökerüket, bizony nem látjuk, vagy csak el-
vétve modern műveken a régi mesterek fenséges nyugal-
mát, erőteljes és mély tónusait, hanem majd a homá-
lyos, ködös árnyalatokban keresnek pihenést fáradt
idegeik, majd a vakmerő színekből várnak kellemes in-

gert. A művészetet orvosolni akarni egyet jelentene azzal, hogy a szőlőfűrtön gyógyítsuk a filoxérát." Szigorú ítélettel fejezi be mondanivalóját, amikor az államhatáron a művészet feletti befolyásolására ter, s ez egyben magyarázat is arra a kérdésre, hogy a lehetőségei ellenére miért nem vállalt Kunffy tisztséget a művészeti közéletben:

"Sajnos nálunk csak kicsinyes szempontok és a hatalom érdekei vezetnek és ez az átká ennek az országnak."

Amikor Kunffy Lejos 78 éves korában mégis hozzálátott az önéletíráshoz, a belőle levonható okulást tartotta érdemesnek. Szerény szűkszevűságra fogja azokat a részeket, ahol önmaga kerül szóba. Nincsen regényízű vallomás, vagy elfogult beleézés. Azonban részletezi a világot, amerre jár, idézi az embereket akikkel együtt volt, és ezek az értékes részek. Olykor forrásértékű információt közöl, máskor kurta huncutsággal intéz el olyan dolgot, amely intimitásba hajlik. Egy-egy személy ürügyen hosszú éveket ugrik előre, addig követi, míg tud említésre méltót hozzáfűzni. Onnan kanyarodik vissza, hogy hol is tart még az ő útja...

Emlékezik és tollával az emlékezés öregségtől esendő útját követi.

Végül is egy évszázad tükreből visszaverődő önarcképet kapunk. Alaposan meggondolt adagoltságú bizalommal kirajzolt arckép. Lemérhetők rajta a történelmi változások, és lemérhető az a méltóságtudat, mellyel Kunffy Lajos a változás viharait kiálta.

A "Visszaemlékezés" a Somogyi Almásch legújabb köteteként került kiadásra.

Horváth János